

Låt X. falla d. i vår tvist, låtom oss höra hans d. — Syn. Se Omdöme. — 3) (i religiös mening) *Guds d-ar*, Guds rådslag. *Äta och dricka sig sjelfvom d-en*, genom ovärdigt begående af den hel. nattvarden ädraga sig evig fördömmelse. *Yttersta d-en*, Christi högtidliga handling, hvarigenom han på yttersta dagen skall afgöra människornas eviga tillstånd, gifva de trogna den eviga saligheten, men döma de otrogna och förtappade till evigt straff. — 4) (under medeltiden) *Guds d.*, ett tvistemåls afgörande genom evig, då man ansåg att Gud sjelf fällde domen till den segrandes fördel.

DOMARE, dömmare, m. 3. 1) (i allmänhet) Den, som dömer, äger rätt och makt att döma. *Gud är den högste d-n.* — 2) (uti inskränktere mening) a) Person, tillsatt af öfverheten att vara ordförande i en domstol och tillika med dess öfriga ledamöter (bisittare, råder, assessorer, nämde män) afdöma alla dit instämde mål. *En god, rättvis, obesticklig, sträng d. En dällig, fal, orättvis d. Behörig d. D. i en sak, ett mål. D. i första, andra instansen. Utnämna, tillsätta, förordna en d. Stå inför sin d. Ingen kan vara på en gång d. och part. Ingen kan vara d. i egen sak*, ingen kan opartiskt döma i hvad honom sjelf rör. — Bildar åtskilliga sammansättningar, såsom: Öfver-, Under-, Handels-, Fredsdomare, m. fl., hvilka ses på sina ställen. — *Syn. Domhafvande.* — b) Säges äfven om ledamöterna utaf en domstol, helst en högre. *En domstol, bestående af tolf d. Hans d. äro honom icke bevågna. Ställa ordet till sina d. Domrarne* (äfv. *domarena*) voro obevekliga. — Hit hör sammansättningen Häradssdomare. — *Syn. Domstolsledamot, Rättsledamot, Bisittare, Råd* (t. ex. Hofråd), Assessor, Nämde man. — c) Person, som af tvistande frivilligt utses, för att slita deras tvist. *Välja någon till d. i en sak. — Syn. Skiljedomare, Skiljeman, Kompromissdomare.* — 3) a) Person, som anmodas att falla sitt omdöme i en sak, en fråga. *Jag tager herr N. till d. i den saken.* — b) Säges i utsträckt mening om den, som äger förmåga att döma i en sak. *Han är icke behörig d. i poesi, i musik. Upphäfva sig till d. i en sak*, döma i en sak med anspråk på att dertill äga behörighet, förmåga. — 4) Säges i figurlig mening om sinnena, samvetet, o. s. v. *Sinnena äro stundom bedrägliga d. Samvetet är d. öfver sedligheten af våra handlingar. Förnufvet är en sträng d.* — 5) (hist.) Benämning på regenterna i judiska staten under tiden före konungadömet införande. — *Ss. D-embete, -förrättning, -göromål.*

DOMAREBOKEN, f. 3. sing. def. Benämning på en bok i bibeln, som handlar om Judafolkets öden under de så kallade Domarens regering.

DOMAREED, m. 3. Embetsed, som domare vid tillträdet af sitt embete är skyldig att afgifva.

DOMAREFÖRORDNANDE, n. 4. Förordnande för någon att sköta en domhafvandesyssla, under dess ordinarie innehafvares sjukdom eller tjänstledighet, eller vid tillfälle af dödsfall, då den står obesatt.

DOMAREMAKT, f. 3. sing. (moralfil.) Den del af statsmakten, som äger rätt att tillämpa lagen i enskilda fall.

DOMAREREGLOR, f. 1. pl. Benämning på en gammal skrift, som plägar åtfölja upplagorna af den svenska, nu gällande lagen, innehållande moraliska regler till rättesnöre för domare i deras embetsutöfning. Antages vara författad af Olaus Petri.

DOMARERING, m. 2. och **DOMARESÄTE**, n. 4. 1) Säte, stol, hvarpå en domare sitter till doms. — 2) Se *Domsäte*.

DOMBOK, f. 3. pl. — *böcker*. Samlingen af de protokoll öfver ransakningar och utslag, som föras vid domstolarna och insändas ifrån underdomstolarna till hofrätter.

DOMBREF, n. 3. Dom i form af öppet bref.

DOMBROTT, n. 3. Så kallas, då någon ånyo drager inför rätta en förut afdömd sak, sedan utslaget redan vunnit laga kraft.

DOMCAPITEL, se *Domkapitel*.

DOMDERA, dämmdära, v. n. 1. (pop.) Tala stort och bredt, skrälla.

DOMEDAG, m. 2. Yttersta dagen, då yttersta domen kommer att ske.

DOMESTIK, domästik, c. 3. Tjenstehjon, tjenaere eller tjenaerinna i ett hus. — *Syn. Se Tjenaere.*

DOMFÄSTA, v. a. 1. o. 2. Bekräfta genom laga dom. *En domfäst fordran. — Domfästade, n. 4. o. 2. Domfästning, f. 2.*

DOMFÖR, o. **Domfö**. Säges om en domstol, då den har de i lag stadgade egenskaper, och behörigt antal af dess ledamöter är närvarande, för att kunna döma i ett mål.

DOMHAFVANDE, n. 3. Den, som äger laglig rätt att föra ordet i en domstol och afdöma dit instämde mål, vare sig såsom ordinarie eller tillförordnad. Ordet brukas helst i curial- och administrativ stil, i st. f. *Domare*, hvilket nyttjas mer i det allmänna, samtals- och lagspråket.

DOMHERRE, m. 2. pl. — *herrar*. (af *Dóm*) 1) Benämning på ledamöterna i ett domkapitel, svarande mot Consistoriales i lutherska församlingen. Förekommer i fråga om utländska förhållanden. — *Syn. Kanonikus, Kanik.* — 2) Fågel af Sparfågellarnes ordning, med kort och tjock, kägelformig och kullrig näbb, hufvud, vingar och stjert svarta, öfvergulpena hvit, ryggen askgrå, de undra kroppsdelarna hos hanen cinoberröda, hos honan rödgrå. Pyrrhula vulgaris.

DOMICILIERA, v. a. 1. (handelst.) *D. en vexel*, å densamma teckna adressen på en tredje ort, der den skall betalas.

DOMINANT, -- änt, m. 3. (i musik) Qvintan till första tonen på en skala.

DOMINERA, v. n. 1. Herrska, råda. — V. a. 1) Hafva utsigt öfver. — 2) (om batterier, fästningar, o. s. v.) Bestyra.

DOMINIALGODS, --- älgödds, n. 3. Se *Domän*.

DOMINIKAN, --- än, m. 3. Se *Dominikanermunk*. [— can.]

DOMINIKANERMUNK, --- kånrmúnngk, m. 2. o. — **NUNNA**, f. 1. Munk, nunna af Dominikanerorden. [— can —]

DOMINIKANERKLOSTER, n. 3. Kloster, tillhörande Dominikanerorden. [— can —]

DOMINIKANERORDEN, --- kån-r-ärdn, m. 2. pl. — *ordnar*. En af Dominicus de Guzman 1215 stiftad klosterorden, hvars medlemmar äfven kallas Predikaremunckar. [— can —]

DOMINO, dåmino, m. (ital.) 1) (ford.) Mantel, som de andelige brukade om vintern, och som endast betäckte hufvud och skuldror. — 2) Ett slags maskeraddrägt, bestående i en lång sidenkappa med vida ärmar, till färgen i allmänhet svart. — D. ell. *D-spel*, n. 3. Ett slags spel med små numererade benskifvor.

DOMKAPITEL, dömmkapitl, n. 3. (af *Dóme*) 1) Se *Konsistorium*. — 2) Sammanträde af leda-